

Sygn. akt III CK 5/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Zbigniew Strus

Protokolant Bożena Nowicka

w sprawie z powództwa "I." sp. z o. o.

przeciwko „A.” w Wielkiej Brytanii

o zapłatę,

po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej w dniu 14 września 2006 r.,

na rozprawie

kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 28 października 2004 r., sygn. akt [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2004 r. zasądził od strony pozwanej A. na rzecz strony powodowej „I.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością 35 637,50 Euro z odsetkami od dnia 5 lipca 2001 r. i kosztami procesu, a w pozostałej części powództwo oddalił. Sąd ten ustalił, że strony w dniach 21.02.2001 r., 8.03.2001 r., 10.04.2001 r. i 17.04.2001 r. zawarły umowy, na podstawie których strona powodowa sprzedała stronie pozwanej cebulę. Do strony pozwanej należało odebranie towaru i zapewnienie jego transportu. Za dostarczony towar strona pozwana miała płacić na podstawie faktur wystawionych przez sprzedawcę, z 7 dniowym terminem płatności. W trakcie wykonywania umów strony uzgodniły, że organizację transportu przejmie sprzedawca, a strona pozwana wyraziła zgodę na doliczanie kosztów transportu do faktur za sprzedany towar. Strona pozwana nie dokonała zapłaty za część wystawionych faktur, co było powodem wezwań do zapłaty kierowanych przez stronę powodową. W połowie czerwca 2001 r. wstrzymała ona dostawy cebuli, powołując się na brak zapłaty. Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie strony powodowej jest usprawiedliwione w świetle art. 535 k.c. tym bardziej, że strona pozwana nie kwestionowała ani istnienia, ani wysokości należności za dostarczony jej towar. Strona powodowa była nadto uprawniona do wstrzymania dalszych dostaw, gdyż strona pozwana zalegała z zapłatą za dostarczony jej towar. Brak było zatem podstaw do uwzględnienia zarzutu potrącenia zgłoszonego przez stronę pozwaną i wywodzonego z faktu szkody, wynikającej z zaprzestania dostarczania towaru przez stronę powodową.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji strony pozwanej od części wyroku uwzględniającego powództwo, oddalił ją wyrokiem z dnia 28 października 2004 r. Podzielając ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji Sąd Apelacyjny przyjął, że fakt nie ustalenia przez strony terminu zapłaty wynagrodzenia za transport nie czynił zobowiązania z tego tytułu bezterminowym. Jednakże zaniechanie wykazania przez stronę powodową dat doręczenia faktur za dostarczony towar wraz z transportem nakazywał przyjąć, że strona pozwana pozostawała w

opóźnieniu po upływie 14 dni od daty wezwania do zapłaty. Rozważając zarzut naruszenia art. 498 k.c. Sąd Apelacyjny stwierdził, że zarzut ten nie został zgłoszony w odpowiedzi na pozew i z uwagi na prekluzję procesową zbędne było rozważanie istnienia roszczenia odszkodowawczego strony pozwanej. Zarzut potrącenia Sąd Apelacyjny uznał za spóźniony odwołując się do daty złożenia przez stronę pozwaną zarzutu potrącenia, wskazanej w jej apelacji.

Kasacja strony pozwanej została oparta o obie podstawy określone w art. 393¹ k.p.c. W ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania strona pozwana zarzuciła obrazę art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 231 § 1 w zw. z art. 230 k.p.c., art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. i art. 378 k.p.c. W ramach podstawy naruszenia prawa materialnego zarzuciła zaś obrazę art. 65 § 2 k.c. oraz art. 498 k.c. W oparciu o powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w K. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Najdalej idący zarzut kasacji dotyczył naruszenia art. 479¹⁴ k.p.c. i wymagał rozważenia w pierwszej kolejności. Przepis ten przewiduje, że w postępowaniach toczących się przed sądami gospodarczymi, pozwany ma obowiązek złożenia odpowiedzi na pozew, w której winien podać wszystkie twierdzenia, zarzuty i dowody na ich poparcie, pod rygorem utraty prawa ich powoływania w toku postępowania chyba, że wykaże, iż ich powołanie w odpowiedzi na pozew nie było możliwe, albo że potrzeba powołania wynikła później. Powyższy przepis nie wyłącza zatem możliwości zgłoszenia zarzutu potrącenia również w toku toczącego się postępowania w przypadku, gdy jego zgłoszenie w odpowiedzi na pozew nie było możliwe. Strona pozwana zarzut potrącenia zgłosiła w piśmie procesowym z dnia 23 marca 2003 r. stwierdzając wówczas, że potrącenie zostało dokonane w piśmie z dnia 21 marca 2003 r. i załączyła jego kserokopię. Fakt, że w apelacji strona pozwana stwierdziła, że potrącenia dokonała wcześniej, w dniu 21 marca 2001 r. nie był wystarczający dla przyjęcia przez Sąd Apelacyjny, że zarzut przedawnienia był na gruncie art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. spóźniony i zbędne było

dokonywanie oceny czy strona pozwana doznała szkody na skutek wstrzymania dostaw cebuli przez stronę powodową. Sąd Apelacyjny winien był rozważyć, kiedy strona pozwana dokonała faktycznie potrącenia, poddając ocenie pismo strony pozwanej informujące o dokonaniu potrącenia. Nadto należało uwzględnić, że zarzut ten był związany z twierdzeniami strony pozwanej o doznaniu szkody na skutek wstrzymania dostaw przez stronę powodową, co według dokonanych w sprawie ustaleń miało miejsce w połowie czerwca 2001 r. Sąd Apelacyjny przyjmując, że potrącenie zostało dokonane w marcu 2001 r. faktu tego nie brał pod uwagę. Pominął również, że część umów strony zawarły dopiero w kwietniu 2001 r. W kasacji zasadnie podniesiono zatem, że przyjęcie przez sąd drugiej instancji, że strona powodowa utraciła prawo podniesienia zarzutu potrącenia, gdyż nie powołała go w odpowiedzi na pozew, było nieuzasadnione. W konsekwencji Sąd Apelacyjny nie rozpoznał prawidłowo zarzutu apelacji, w którym strona pozwana kwestionowała dokonaną przez sąd pierwszej instancji ocenę, co do zasadności zarzutu potrącenia, czym naruszył treść art. 378 § 1 k.p.c. Przesądzało to już o zasadności kasacji i zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu na podstawie art. 393¹⁹ k.p.c. Zbędne w tej sytuacji było szczegółowe odnoszenie się do pozostałych zarzutów zawartych w kasacji strony pozwanej, gdyż przy ponownym rozpoznaniu sprawy będzie zachodziła potrzeba dokonania rozpoznania zarzutów apelacji na nowo. Należy jednak podkreślić, że ocena tych zarzutów zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku była niewystarczająca. Ogólnikowe stwierdzenie, że np. zeznania świadka N.C. nie stanowią dowodu w sprawie, bez wskazania jakichkolwiek podstaw dla tego rodzaju oceny, istotnie naruszało treść art. 328 § 2 k.p.c.

Uznając kasację za usprawiedliwioną, Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku skarżącego o uchylenie także wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi.